Cu drag - câteva amintiri despre domnul Profesor Bogdan Gheorghiu

Se spune că esenţiale pentru parcursul nostru în viaţă sunt întâlnirile cu persoane speciale... în Institutul de Arhitectură Ion Mincu, persoana care m-a marcat definitoriu şi m-a ajutat să cresc frumos a fost domnul profesor Bogdan Gheorghiu, de la Catedra de Studiul formei şi ambient.

Bogdan Gheorghiu – e omul, profesorul care cunoaşte cu adevărat fiecare student, care se apropie de fiecare cu simpatie şi înţelegere, care explică tehnici prin exemplu direct, care povesteşte savuros despre artă, arhitecţi, bucătărie moldovenească...

Notează exact, dar explică după ce criterii – nu poţi decât să accepţi nota, pentru că înţelegi – mult mai important este însă faptul că simţi că eşti descoperit, înţeles cu fineţe şi simpatie: într-o planşă stângace, de care chiar tu, autorul, nu eşti mulţumit, domnul profesor găseşte o bucăţică de 3x5 cm de care spune: "aaa, dar uite aici, pe bucăţica asta, cât de frumos ţi-a ieşit...uite aici sensibilitate, uite ce ..."

Un om care vedea ce e mai bun în fiecare, un grăunte de ceva minunat, unic, doar al tău, care odată descoperit şi ajutat să crească, te va transforma în cea mai bună versiune a ta...

Cu ce rămâi după anii de şcoală? Cu atmosfera generală, cu aşteptări, surprize, descoperiri, dezamăgiri, momente de entuziasm şi momente de disperare, experienţe divers nuanţate... şi, esenţiale, întâlniri cu oameni şi idei.

Am avut un parcurs privilegiat – am făcut ce mi-a plăcut, în nişte şcoli care urmăreau (şi în mare parte, şi reuşeau) să formeze oameni independenţi, cu judecată proprie, cu gândire liberă, creativi şi adaptabili. Cele două şcoli care m-au format au fost Liceul de arte plastice

Nicolae Tonitza şi apoi Institutul de Arhitectură şi urbanism "Ion Mincu".

În fiecare etapă, esenţiale sunt întâlnirile cu oameni – profesori, colegi. Astfel de întâlniri te pot orienta mai bine, sau te pot devia de la drumul pe care ţi l-ai propus, pot avea o influenţă pozitivă sau distructivă – sunt definitorii puncte de inflexiune pe traseu.

Am avut norocul unor astfel de întâlniri – la liceu cu profesorii Dan Teodor, Corneliu Grecu, Augustin Macarie, doamna Crainic Botez şi altii, iar la Mincu: Bogdan Gheorghiu, Sanda Voiculescu, Anton Dâmboianu, Curinschi Vorona, Cosma Dunel, Mircea Lupu, Mircea Găleata şi mulţi alţii.

Anton Dâmboianu

Dintre toţi, cel mai apropiat şi mai important pentru formarea mea a fost domnul profesor Bogdan Gheorghiu – m-a ajutat să cresc cât i-am fost studentă, mi-a fost mentor când am revenit în şcoală ca asistent şi a rămas pentru mine un model.

Venind din Tonitza, adaptarea la cerinţele şcolii de arhitectură nu a fost deloc uşoară: îmi aduc aminte de prima predare de proiect la arhitectură, un refugiu montan, la care am gândit prezentarea proiectului ca pe un afiş – am compus planşa cu toate piesele desenate, am construit titlul, am randat cu acuarele ...eram foarte mulţumită de rezultat şi a fost un şoc să constat că nimc din ce mi se părea mie a fi important, nu se regăsea pe lista de criterii de notare...la proiectare conta rezolvarea funcţiunii, acurateţea desenului în tuş (da, pe vremea aceea lucram de mână, cu trăgătorul sau rapidograful) – dificilă adaptare, limbajul grafic cerut mi se părea teribil de anost.

Din fericire, am descoperit că exista şi o compensaţie, un fel de "arie protejată" de libertate şi creativitate artistică, la orele de Studiul formei – aici temele erau mai apropiate de ce făcusem la Arte, se învăţau tehnici diverse de reprezentare, dar temele erau frumoase, variate, se încuraja creativitatea şi chiar găsirea unui stil/limbaj propriu. Aici şi profesorii

Anton Dâmboianu tânăr

păreau a avea personalităţi mai interesante, mai bine conturate – domnul Dâmboianu era elegant şi subtil, cu o cultură impresionantă, cu un umor special, uneori uşor maliţios, domnul Bebe Marcu - exuberant, desenator de mare clasă, domnul Dunel Cosma bonom, nonşalant, domnul Popov pasionat de design…

Şi între toţi, domnul Bogdan Gheorghiu, mereu atent la fiecare nuanţă de personalitate şi stare de spirit a fiecărui student cu care lucra. La început am simţit doar căldura, apropierea aproape paternă, abia mai târziu am înţeles cu câtă subtilitate şi discreţie eram ajutaţi să creştem, să devenim cea mai bună versiune a noastră, nu un produs de serie, conform cu standardele.

Îmi amintesc că prin anul trei, la Galeria de artă de peste drum, a fost o expoziţie de caricatură a graficianului Mihai Stănescu, care avea curajul de a satiriza multe din relele unei epoci totalitariste în expresii grafice sintetice, impecabile, pe care reuşea să le aducă în faţa publicului (şi azi mă întreb dacă erau atât de subtile încât cenzura nu le identifica a fi periculoase, sau, cine ştie, erau apreciate chiar şi de cei care ar fi putut să le interzică). În expoziţia aceea am descoperit un desen care ni s-a părut nouă, studenţilor din Mincu, a fi făcut cu adresă exactă pentru noi: un personaj ţinea în mână un cadru pătrat, prin care treceau fluturi – fluturii de forme variate, trecând prin cadru, se transformau, formele curbe, libere, deveneau …pătrate. Era o expresie foarte exactă a unui sistem politic care urmărea să ne (de)formeze pe toţi după un anume tipar, dar putea fi la fel de bine aplicată unei şcoli rigide…se potrivea perfect şi pentru că atunci era în şcoală o modă a compoziţiei pe bază de pătrate – de la compoziţia volumetrică la dalaje, totul era construit din pătrate.

Aveam în şcoală multe exemple de profesori care voiau să "producă" arhitecţi standard – la unele ateliere de proiectare se mergea pe "Soluţia de atelier" – se definea o soluţie "optimă" şi apoi studenţii erau îndrumaţi să facă variante la aceasta.

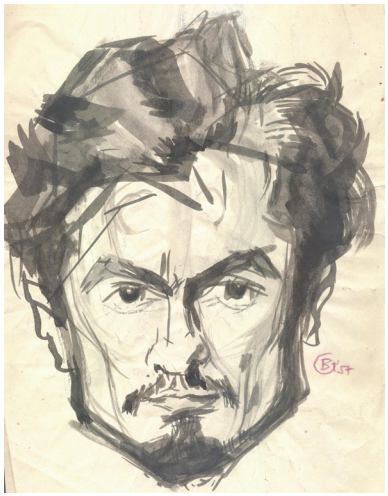
Aşa ceva nu se întâmpla la Catedra de Studiul formei, din fericire...

Pentru domnul profesor Bogdan Gheorghiu fiecare student era un personaj unic, se apropia de noi cu drag şi cu infinită răbdare ne ajuta să descoperim cine suntem, ce putem deveni, ce direcţii de exprimare prin profesie ne sunt potrivite. Acum, după aproape 30 de ani de experienţă didactică proprie, pot aprecia mai bine justeţea abordării domnului profesor: reuşea să păstreze un echilibru între a inspira creativitatea, a explica principii, a demonstra tehnici, a argumenta metode, a evalua corect, a explica criteriile de evaluare, a crea o atmosferă plăcută, caldă...

La orele dânsului mergeam cu plăcere, ne simţeam ca între prieteni – temele erau prilejul de a descoperi tehnici noi, de a experimenta cu idei şi material – o joacă creativă în care învăţtam fără efort şi inhibiţii, fără teama de eşec. Îmi amintesc cât de stângace (dar pline de ambiţie...) erau încercările noastre – ar fi fost atât de uşor să fim descurajaţi, să ni se distrugă orice tentativă de creativitate, să ni se induce teama de a face ceva nou – şi unii dintre profesori cam asta făceau, fie din lipsă de răbdare şi înţelegere, fie din rigiditate sau autosuficienţă ...Domnul profesor Bogdan Gheorghiu avea însă o metodă proprie, foarte eficientă, de a ne îndruma "en douceur": evalua foarte exact ce lucrasem, explicând de la general la detaliu ce e bine şi ce nu este încă înţeles/stăpânit/rezolvat, explicând clar care sunt criteriile, care e ordinea lor de importanţă – niciodată însă exprimarea

Schiţe de portret Alex Călinescu de Bogdan Gheorghiu

Bogdan Gheorghiu

Gheorghe Simotta

Bogdan Gheorghiu

acestor elemente de evaluare nu era pusă în termeni negativi – totdeauna accentul era pus pe faptul că toate se pot învăţa, că totul se poate duce mai departe, dezvolta, îmbunătăţi. Aşa reuşeam să înţelegem ce, de ce, cum, întrebări esenţiale la care nu am fi găsit atât de uşor răspunsurile corecte, dacă am fi căutat pe cont propriu, fără îndrumare. După câteva astfel de evaluări, deveneam capabili să ne evaluăm corect şi cât de cât obiectiv propriile lucrări, lucru esenţial pentru dezvoltarea noastră profesională ulterioară. Dar se mai întâmpla ceva: în faţa câte unei planşe mai slabe, poate chiar dezamăgitor de urâtă (lucru conştientizat chiar de autor), domnul profesor avea darul de a descoperi ceva preţios, un "sâmbure" cu potenţial de creştere: descoperea câte o bucăţică, de obicei de 3-4cm pătraţi suprafaţa: "dar uite aici, bucăţica asta, ce frumos ţi-a ieşit, uite câtă sensibilitate, uite aici ai avut mişcarea fluidă, nuanţa potrivită – vezi, de aici trebuie să porneşti"....şi dintr-o dată totul se lumina – nu mai eram studentul fără talent şi har, fără sperantaţă de îndreptare, fără şanse de succes – dintr-o dată, totul devenea posibil, ne descopeream calităţi minunate, un potenţial pe care nu ni-l bănuiam...

Era un mod extraordinar de a încuraja un tânăr, de a-l îndruma şi însoţi în procesul de creştere – să găseşti ceva bun, un "miez" specific, de la care se pot dezvolta apoi abordare

şi stil personal, creativitate şi responsabilitate, explorări şi realizări în profesiune. De la dânsul am învăţat că un profesor trebuie mai întâi să inspire pentru a putea apoi să înveţe eficient elevul sau studentul.

Şi am avut enorm de multe de învăţat de la dânsul: era atât de apropiat de fiecare, avea o intuiţie psihologică extraordinară, ne înţelegea în profunzime şi ne ajuta să ne înţelegem şi să ne descoperim "antenele" creative – ne-a format ca oameni, ca artişti, nu doar ca arhitecţi. De la dânsul am învăţat să înţelegem şi să acceptăm oamenii aşa cum sunt, să interacţionăm cu simpatie şi deschidere, sa colaborăm, să ne bucurăm că lucrăm împreună. I-au trecut prin mână multe generaţii de studenţi, îi cunoştea pe fiecare în parte, cu detalii, de la calităţi artistice

Bogdan Gheorgiu în studenție 1952

Studenţi-anul IV cu profesorul Nicolae Cucu, pe terasa amfiteatrului, 1952

Bogdan Gheorgiu

la experienţe de viaţă personală, îmi amintesc că mă uimea când întâlnea la grupă copii ai unor foşti studenţi şi din câteva cuvinte schiţa portretul mamei sau al tatălui, aşa cum erau la aceeaşi etapă din studenţie.

Avea o fineţe şi o discreţie care îl făceau să nu se pună niciodată pe sine în prim plan – era întotdeauna atent, deschis cu simpatie către ceilalţi – se vedea că îi plac oamenii şi că se bucură de apropierea de ei – şi asta îi ajuta pe cei cu care interacţiona să se deschidă la rândul lor, să crească, să-şi arate şi să-şi dezvolte calităţile.

A fost pentru mine cel mai apropiat şi drag profesor din anii de studenţie.

Dar influenţa pozitivă pe care a avut-o asupra mea s-a continuat şi după ce am terminat facultatea. În 1990, la şase ani după absolvire, am aflat de la un prieten că se scot la concurs posturi în şcoală – ideea de a intra în învăţământ mi s-a părut interesantă, aşa că am venit la Mincu să văd ce şi cum. Iniţial m-am dus la Catedra de istorie şi restaurare, pentru că îmi făcusem diploma sub îndrumarea doamnei Sanda Voiculescu şi domeniul mi se părea fascinant - am mers la dânsa şi am întrebat-o dacă crede că aş fi omul potrivit pentru postul scos la concurs – răspunsul a fost ..dezamăgitor: “postul l-am scos pentru cineva cu care colaboram foarte bine de câţiva ani, îmi pare rău, dar…”

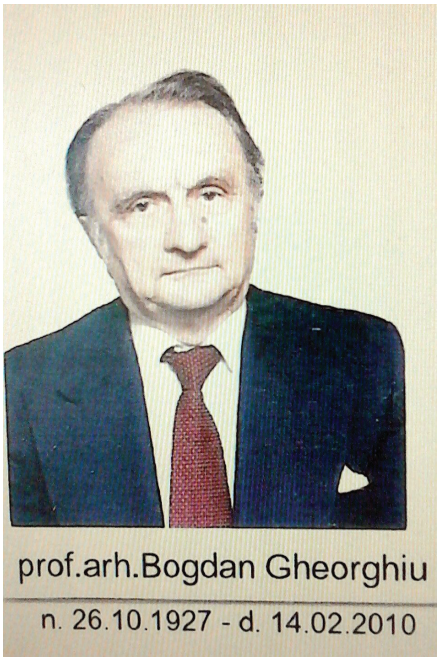
Destul de abătută, am trecut totuşi şi pe la Catedra de Studiul formei şi ambient, unde erau scoase la concurs 3 posturi. L-am întâlnit acolo pe domnul profesor Bogdan Gheorghiu – m-am bucurat să-l văd, ştiind că dânsul îmi va da sfatul potrivit. I-am povestit că am aflat despre concurs, i-am povestit şi ce am discutat la Catedra de istorie şi apoi i-am spus: “Domnule profesor, ştiu că de la dumneavoastră voi primi totdeauna un răspuns corect şi un sfat bun…am să vă pun două întrebări:

Prima – credeţi că sunt omul potrivit pentru a intra în învăţământ? şi a doua: scrie deja pe toate posturile scoase la concurs ”ocupat”? “ A început să râdă şi mi-a răspuns: “ la prima întrebare răspunsul este “Da”, la a doua “nu pe toate”...poţi să încerci, vino sa dai concursul”.

Aşa se face că am venit, am dat concursul şi am devenit colegă cu dânsul la Catedra de Studiul formei şi ambient. Şi relaţia cu domnul profesor a trecut într-o altă fază, dânsul a devenit, în mod tacit, mentorul meu – i-am devenit colegă la Studiul formei - am avut din nou enorm de mult de învăţat, acum de pe o altă poziţie. Deşi raportul real era de maestru şi învăţăcel, relaţia pe care a construit-o a fost de parteneriat – cu fineţea caracteristică mă îndruma, punându-mă în valoare. Ştiam că pot să mă sfătuiesc cu dânsul în orice privinţă, că pot avea totală încredere în ce îmi spune – şi m-a ajutat mult în procesul de integrare în colectivul catedrei.

Bogdan Gheorghiu în 1979

Bogdan Gheorghiu

În anii ’90 ritmul schimbării era ameţitor, făceam cu toţii eforturi de adaptare şi exploram direcţii diverse – printre aceste experienţe, esenţială pentru mine a fost aceea a unei burse postuniveristare de 1 an la Lyon, în Franţa, în 1991-1992. Reacţiile colegilor, manifestate înainte sau la întoarcerea de la bursă, au fost foarte variate, de la indiferenţă mimată la invidie prost mascată, de la susţinere la ...sabotaj. A fost un bun prilej de a evalua mai corect care este calitatea umană şi raportarea colegială faţă de mine a fiecărui membru al catedrei. Dintre toţi, cel care s-a bucurat cu adevărat şi m-a susţinut, a fost tot domnul profesor Bogdan Gheorghiu.

Şi la întoarcerea de la bursă, când încă eram sub şocul contrastului între realităţile de acolo şi de la noi şi încercam să găsesc căi de a aplica ce aflasem, domnul profesor mi-a spus: “Carmen, tu eşti acum plină de informaţii proaspete şi de entuziasm, ar trebui să poţi să fructifici această experienţă – aşa că m-am gândit să-ţi dau cursul meu opţional, să

Expoziţia memorială

poţi să transmiţi studenţilor ce ai acumulat în Franţa". Nu-mi venea să cred ...nu cerusem nimic, nu mă gândisem că aşa ceva ar fi posibil, eram asistent, cu doar un an de experienţă didactică ... I-am mulţumit domnului profesor pentru generozitate şi încredere şi l-am întrebat ce considera dânsul că ar trebui să conţină cursul – răspunsul a fost simplu: "Ce crezi tu că e util să faci cu studenţii" – minunată premiză pentru primul meu curs, care a fost o primă experienţă plăcută şi care a avut succes. Aşa am început o serie de cursuri care continuă şi azi şi plăcerea cu care construiesc încă şi prezint cursuri are la bază această libertate şi responsabilizare oferite de domnul profesor, în 1993.

Datorez această nouă direcţie de dezvoltare a carierei profesionale aceleiaşi intuiţii şi influenţe benefice a domnului profesor.

În anii ce au urmat, am continuat colaborarea cu dânsul la orele de Studiul formei, o experienţă pe care am savurat-o cu fiecare generaţie. La vârsta pensionării, domnul profesor, încă iute şi foarte activ, s-a pensionat dar a continuat să vină să facă ore în sistem de plată cu ora; pe măsură ce avansa în vârstă şi apăreau diverse probleme de sănătate, dânsul

Expoziţia memorială

La conferința UAR

a hotărât să reducă numărul de ore la o singură grupă, dar spunea: “ ziua în care vin la şcoală este ziua cea mai frumoasă a săptămânii – abia aştept, mă bucur, mă pregătesc pentru reîntâlnirea cu studenţii…o să-mi fie greu să mă opresc”.

Cum spuneam la început, întâlnirile cu oamenii ne formează şi ne definesc: mă consider norocoasă pentru că am avut privilegiul de a-l întâlni pe domnul profesor Bogdan Gheorghiu în momente cheie ale formării şi dezvoltării mele în profesiune şi îi sunt recunoscătoare.

Mi-aş dori să-i pot urma, după puterile proprii, în arta de a descoperi şi a creşte ce e mai bun în fiecare student.

Convingerea mea este că prin calităţile sale a fost un adevărat “părinte fondator’ al Catedrei de Studiul formei şi ambient şi cred că ar trebui ca această catedră să-i poarte numele.

Domnul Profesor Bogdan Gheorghiu a avut o lungă carieră de dascăl dăruit cu har, de architect căruia îi plăcea mai presus de toate să construiască oameni – a fost un om minunat, cu caracter şi sensibilitate, care a crescut frumos multe generaţii de viitori arhitecţi.

Carmen Dumitrescu